

Z A K O N

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU

Član 1.

U Zakonu o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 88/17 i 27/18 – dr. zakon), u članu 9. stav 1, reči: „sa prethodno stečenim srednjim obrazovanjem u četvorogodišnjem trajanju”, zamenjuju se rečima: „sa položenom opštom, stručnom ili umetničkom maturom”.

Član 2.

U članu 12. stav 1. tačka 16), posle reči: „o akademskom integritetu”, dodaju se reči: „i sukobu interesa prilikom izbora u zvanje nastavnika, odnosno saradnika i zasnivanja radnog odnosa”.

Član 3.

U članu 22. stav 2, reči: „a vanredno na zahtev Ministarstva i Nacionalnog saveta.” zamenjuju se rečima: „a može i vanredno, kao i na zahtev Ministarstva i Nacionalnog saveta.”.

Član 4.

U članu 34. stav 4, reč: „visokim”, zamenjuje se rečju: „srednjim”.

Član 5.

U članu 41. posle stava 2. dodaje se stav 3, koji glasi:

„Izuzetno od stava 1. ovog člana, za studente koji učestvuju u programima međunarodne mobilnosti može se vršiti prenos ESPB bodova između različitih studijskih programa u okviru svih stepena i vrste studija.”.

Član 6.

U članu 44. posle stava 4. dodaje se stav 5, koji glasi:

„Univerzitet u Beogradu je visokoškolska ustanova od nacionalnog značaja.”

Član 7.

U članu 60. stav 3, reči: „može da”, brišu se.

Član 8.

U članu 64. stav 1, posle reči: „Organ poslovođenja se bira”, dodaju se reči: „tajnim glasanjem”.

U stavu 5. na kraju teksta briše se tačka i dodaju se reči: „odnosno lice koje je razrešeno dužnosti organa poslovođenja u skladu sa ovim zakonom, kao i lice za koje je Agencija za borbu protiv korupcije dala preporuku za razrešenje.”

U stavu 12, posle reči: „Univerzitet” dodaje se zapeta i reči: „akademija strukovnih studija i visoka škola”, a zapeta posle reči „menadžera” se zamenjuje tačkom a reči: „čije se nadležnosti utvrđuju u skladu sa opštim aktom univerziteta”, brišu se.

Dodaje se stav 13, koji glasi: „Osnovne nadležnosti menadžera utvrđuju se zakonom, a visokoškolska ustanova može statutom da propiše i dodatne nadležnosti.”.

Član 9.

Posle člana 83. dodaje se naziv člana i član 83a koji glasi:

„Lektori srpskog jezika na visokoškolskim ustanovama u inostranstvu

Član 83a

Na zahtev strane visokoškolske ustanove, u skladu sa međunarodnim ugovorom i u okviru međunarodne saradnje visokoškolske ustanove čiji je osnivač Republika, odnosno autonomna pokrajina, ministar, na osnovu javnog konkursa, a na predlog Komisije za izbor lektora srpskog jezika u inostranstvu, bira na period od tri godine lektora srpskog jezika i književnosti.

Komisiju iz stava 1. ovog člana imenuje ministar, a čine je predstavnik Ministarstva i predstavnici katedri za srpski jezik i književnost visokoškolskih ustanova čiji je osnivač Republika.

Za lektora srpskog jezika i književnosti može biti izabrano lice koje ima završene master akademske studije, odnosno osnovne studije u trajanju od četiri godine prema propisima koji su važili do stupanja na snagu Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 26/05, 100/07 – autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – autentično tumačenje, 68/15, 87/16 i 27/17 - dr. zakon), iz oblasti filologije i koje zna jedan svetski jezik, odnosno jezik zemlje prijema, na nivou B1 Zajedničkog evropskog okvira.

Prednost pri izboru ima kandidat sa završenim studijskim programom srpskog jezika i književnosti, kandidat sa većom prosečnom ocenom na osnovnim i master studijama, kandidat sa objavljenim radovima i nagradama, kandidat sa radnim iskustvom.

Ukoliko na konkursu nema kandidata sa radnim iskustvom, može biti izabran i kandidat bez radnog iskustva, uz preporuku dva nastavnika odgovarajuće visokoškolske ustanove.

Izborni period lektora može se produžiti za još jedan mandat.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, Ministarstvo može, bez sprovođenja javnog konkursa, predložiti stranoj visokoškolskoj ustanovi kandidata koji već obavlja poslove lektora ili lice koje je prošlo javni konkurs i ušlo u najuži izbor za lektora na stranoj visokoškolskoj ustanovi, uz saglasnost kandidata.

Ministarstvo obezbeđuje sredstva za podršku radu lektora srpskog jezika u inostranstvu izabranih u skladu sa ovim zakonom, do iznosa plate nastavnika u odgovarajućem zvanju na stranoj visokoškolskoj ustanovi na kojoj će lektor biti angažovan.

Bliže uslove u pogledu izbora, programa rada lektora srpskog jezika na stranim visokoškolskim ustanovama i drugih pitanja od značaja za angažovanje lektora, propisuje ministar. ”

Član 10.

U članu 95. stav 2. menja se i glasi:

„Visokoškolska ustanova može organizovati polaganje ispita i izvoditi pojedine delove studija, kao i organizovati izradu i odbranu završnog, master i specijalističkog rada i doktorske disertacije na stranom jeziku, u skladu sa statutom. ”

Posle stava 2. dodaje se novi stav 3, koji glasi:

„Visokoškolska ustanova može ostvarivati studijski program na jeziku nacionalne manjine i stranom jeziku ukoliko je takav program odobren, odnosno akreditovan. ”

Dosadašnji stav 3. postaje stav 4.

Član 11.

U članu 98. posle stava 3. dodaje se stav 4, koji glasi:

„Izuzetno od stava 3. ovog člana, konkurs za doktorske studije koje se organizuju u okviru međunarodnih projekata u skladu sa Zakonom o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Evropske unije o učešću Republike Srbije u programu Evropske Unije Horizont 2020 – okvirnom programu za istraživanje i inovacije (2014–2020) („Službeni glasnik RS – Međunarodni ugovori”, broj 9/14), raspisuje se u skladu sa rokovima i uslovima propisanim programskim dokumentima Horizont 2020, a studenti upisani po tim konkursima ne ulaze u broj studenata čije se studije finansiraju iz budžeta Republike.”

Član 12.

U članu 103. posle stava 2. dodaje se novi stav 3, koji glasi:

„Student koji u poslednjoj godini studija ima status studenta koji se finansira iz budžeta, zadržava pravo da se finansira iz budžeta najduže godinu dana po isteku redovnog trajanja studija.”

Dosadašnji st. 3-5. postaju st. 4-6.

Član 13.

U članu 122. dodaju se st. 5–8, koji glase:

„Korisnik podataka iz registara iz člana 114. stav 3. ovog zakona je i Agencija za kvalifikacije (u daljem tekstu: Agencija) koja je osnovana i obavlja delatnost u skladu sa zakonom kojim je uređen nacionalni okvir kvalifikacija.

Podatke iz registara iz člana 114. stav 3. ovog zakona i podatke iz Centralnog registra obaveznog socijalnog osiguranja Agencija koristi u svrhu: praćenja i merenja efekata implementacije kvalifikacija na zapošljavanje, odnosno zapošljivosti prema stečenim kvalifikacijama i završenim studijskim programima, praćenja nacionalnih trendova zapošljavanja i poređenja sa trendovima u inostranstvu, kao i praćenja aktivne politike zapošljavanja u cilju povećanja zaposlenosti.

Podaci iz registara iz člana 114. stav 3. ovog zakona i iz Centralnog registra obaveznog socijalnog osiguranja prikupljaju se i obrađuju u elektronskom obliku, ažuriraju se automatski, a najkasnije tri dana od dana nastanka promene u izvornoj evidenciji i čuvaju se deset godina.

Podaci se prikupljaju i obrađuju u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti i informaciona bezbednost.”

Član 14.

U članu 127. dodaje se stav 9, koji glasi:

„Ukoliko komisija iz stava 8. ovog člana utvrdi da je visokoškolska ustanova omogućila upis na studije prvog, drugog ili trećeg stepena imaocu diplome iz stava 1. tačka 4) ovog člana, a to lice je ispunilo sve obaveze u skladu sa studijskim programom, diploma se ne poništava.”

Član 15.

U članu 136. stav 1. posle tačke 22) dodaje se tačka 23), koja glasi:

„23) omogućiti upis na studije prvog, drugog ili trećeg stepena licu koje ne ispunjava uslove za upis na te studije, odnosno uslove za sticanje odgovarajućeg stručnog, akademskog ili naučnog naziva (član 127. stav 1. tačka 4) ovog zakona)”

Član 16.

U članu 144. dodaje se stav 4, koji glasi:

„Izuzetno od stava 1. ovog člana, organi visokoškolskih ustanova izabrani po propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, a kojima mandat ističe nakon 1. juna 2019. godine, pokrenuće proceduru za izbor tih organa najkasnije u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.”.

Član 17.

U članu 148. stav 2, brojevi: „2017/2018.”, zamenjuju se brojevima: „2018/2019.”, a brojevi: „2018/2019.”, brojevima: „2019/2020”.

U stavu 3, brojevi: „2017/2018.”, zamenjuju se brojevima: „2018/2019.”.

U stavu 4, brojevi: „2017/2018.”, zamenjuju se brojevima: „2018/2019.”.

Član 18.

U članu 149. dodaje se stav 3. koji glasi:

„Visokoškolske ustanove koje su, u skladu sa članom 128. stav 1. Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 76/05, 100/07 - autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 - autentično tumačenje, 68/15, 87/16 i 88/17), izdavale diplome o stečenom naučnom nazivu doktora nauka, a koje su u vreme odbrane doktorske disertacije i izdavanja diplome imale rešenje o ispunjenosti uslova za početak rada i obavljanje delatnosti, u skladu sa članom 116. stav 2. istog zakona, a nisu imale saglasnost na nastavni plan magistarskih studija prema propisima koji su važili do stupanja na snagu tog zakona, smatra se da su izdavale diplome o stečenom naučnom nazivu doktora nauka u skladu sa zakonom.”.

Član 19.

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 20.

Visokoškolske ustanove usaglasice svoje opšte akte u skladu sa ovim zakonom u roku od dva meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 21.

Akademije strukovnih studija i visoke škole objaviće konkurs za izbor menadžera tri meseca pre početka školske 2019/2020. godine.

Ministarstvo će objaviti konkurs za izbor lektora srpskog jezika u inostranstvu u roku od tri meseca od dana donošenja akta iz člana 9. stav 9. ovog zakona.

Član 22.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OBRAZLOŽENJE

PREDLOGA ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU

I. PRAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Pravni osnov za donošenje ovog zakona je odredba člana 97. tačka 10. Ustava Republike Srbije, kojom se utvrđuje da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje sistem u oblasti obrazovanja.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Važećim Zakonom o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 88/17 i 27/18 - dr. zakon, u daljem tekstu: Zakon), koji je stupio na snagu 7. oktobra 2017. godine stvoreni su uslovi za povećanje relevantnosti visokog obrazovanja za privredu i društvo u celini, sticanje funkcionalnih znanja studenata radi povećanja zapošljivosti i unapređivanje kontrole kvaliteta visokog obrazovanja i njeno usaglašavanje sa evropskim standardima u ovoj oblasti.

U periodu primene Zakona, konstatovano je da postoji potreba, za preciziranjem pojedinih odredbi Zakona koje uređuju rad i izbor organa visokoškolske ustanove kako bi se prevazišle nejasnoće nastale u prelaznom periodu u kojem su visokoškolske ustanove usaglašavale svoje akte sa novim zakonom.

Takođe, unete su i odredbe kojima se stvara pravni osnov za uređivanja sukoba interesa prilikom zapošljavanja na visokoškolskim ustanovama, odredbe kojima se olakšava mobilnost studenata, kao i odredbe kojim se vrši usaglašavanje sa drugim propisima u oblasti obrazovanja koji su doneti nakon stupanja na snagu Zakona o visokom obrazovanju.

Shodno navedenom, pripremljen je Nacrt zakona o izmenama i dopunama visokom obrazovanju.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

U članu 1. Predloga zakona, član 9. Zakona kojim je uređeno pravo na visoko obrazovanje, preformulisan je kako bi se uskladio sa Izmenama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju („Službeni glasnik RS”, broj 101/17) i Zakonom o Nacionalnom okviru kvalifikacija Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 27/18), (u daljem tekstu: Zakon o NOKS-u), čime se omogućava vertikalna prohodnost kroz nivo Nacionalnog okvira kvalifikacija. Izmenama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju članom 63a propisan je Program za sticanje kompetencija, kojim je data mogućnost da lice posle završenog trogodišnjeg srednjeg stručnog obrazovanja po dualnom modelu i nakon najmanje dve godine posle završenog srednjeg obrazovanja ima pravo na polaganje stručne mature ili opšte mature ukoliko je savladao program za sticanje kompetencija potrebnih prema programu mature.

Članom 40. stav 3 Zakona o NOKS-u, propisano je da se u srednjoj školi koja ima status javno priznatog organizatora aktivnosti obrazovanja odraslih može kroz postupak priznavanja prethodnog učenja steći i kvalifikacija nivoa 4 NOKS-a ukoliko kandidat završi program za sticanje kompetencija, u skladu sa članom 63a Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju.

U članu 2. Predloga zakona ovlašćenje Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje (u daljem tekstu: NSVO) da propiše osnove kodeksa o akademskom integritetu iz člana 12. stav 1. tačka 16), prošireno je tako da će se ovim kodeksom

regulisati i sukob interesa prilikom izbora u zvanje nastavnika i saradnika i zasnivanja radnog odnosa na visokoškolskoj ustanove.

Članom 3. Predloga zakona, menja se član 22. stav 2. Zakona tako da se omogućava da Komisija za akreditaciju i proveru kvaliteta pored redovnog u četvrtoj godini akreditacionog ciklusa vrši i vanredni nadzor.

U članu 4. Predloga zakona kojim se menja član 34. stav 4. Zakona, omogućeno je da visokoškolska ustanova organizuje kratki program studija i za lica koja imaju završeno srednje obrazovanje.

U članu 5. Predloga zakona kojim se dopunjuje član 41. Zakona, dodat je stav 3. koji za studente koji učestvuju u programima međunarodne mobilnosti omogućava prenošenje ESPB bodova između različitih studijskih programa u okviru svih stepena i vrste studija.

Članom 6. Predloga zakona, u članu 44. Zakona dodaje se stav 5. kojim se Univerzitet u Beogradu proglašava visokoškolskom ustanovom od nacionalnog značaja. Univerzitet u Beogradu je nastarija i najveća visokoškolska ustanova u Republici Srbiji, na kojoj studira više od 100.000 studenata, na kojem radi 5.421 nastavnika i 3.248 saradnika i u čijem sastavu je 31 fakultet i 11 naučnih instituta od kojih je nekoliko dobilo status instituta od nacionalnog značaja. Ovaj univerzitet se godinama visoko rangira na svetskim rang listama univerziteta (Šangajskoj, Lajdenskoj) i kao takav predstavlja najvažniji akademski i naučni potencijal i resurs države.

Ovakvo određenje Univerziteta u Beogradu je deklarativnog karaktera i iz njega ne proizlazi nikakav poseban status u odnosu na druge visokoškolske ustanove, a sve odredbe zakona jednako se primenjuju i na Univerzitet u Beogradu, kao i pre njegovog određivanja kao visokoškolske ustanove od nacionalnog značaja.

U članu 7. Predloga zakona kojim se menja član 60. stav 3. koji uređuje savet poslodavaca, predviđa se da svaka visokoškolska ustanova treba da ima savet poslodavaca, dok je u dosadašnjoj formulaciji formiranje ovog saveta bilo dato kao mogućnost.

U članu 8. Predloga zakona kojim se menja i dopunjuje član 64. uvedeno je tajno glasanje za izbor organa poslovođenja (rektora, predsednika, dekana odnosno direktora), što je bila i preporuka Agencije za borbu protiv korupcije prilikom donošenja Zakona o visokom obrazovanju 2017. godine.

U istom članu radno mesto menadžera uvodi se i za akademiju strukovnih studija i za visoku školu. Utvrđuje se da se osnovne nadležnosti menadžera propisuju zakonom i da visokoškolska ustanova može da propiše i dodatne nadležnosti.

Članom 9. Predloga zakona dodat je član 83a kojim se uvodi pojam, uslovi i način izbora lektora srpskog jezika na visokoškolskim ustanovama u inostranstvu.

Promocija srpske kulturne baštine u svetu predstavlja najvažniji korak u procesu afirmacije srpskog društva i sticanja ugleda među razvijenim državama u svetu. To je prioritet koji mora biti vodeći cilj unutar nacionalne strategije svake ozbiljne države, pa tako i Srbije. Budući da je svekolika kultura baštinjena u jeziku, veoma je važno nastojanje da se srpski jezik približi akademskoj javnosti Evrope i svim razvijenim delovima sveta te da se omogući otvaranje lektorata za srpski jezik na što većem broju univerziteta.

Akademski javnost godinama upućuje oštar apel državi da uredi oblast lektorata srpskog jezika, ukazujući na činjenicu da srpski jezik nestaje sa univerziteta

široj sveti, odnosno da se srpski lektorati ubrzano gase i da država ništa ne preduzima da taj proces zaustavi i pokrene ga u drugom smeru. Broj od 47 lektorata srpskog jezika, koliko ih je bilo u 2000. godini, u 2014. godini je prepolovljen – na 25, a od tada se i dalje smanjuje. Ako imamo na umu nesporne činjenice da su lektori naši ambasadori u svetu, koji prenose sliku o srpskoj kulturi i državi, da šire i uticaj na privredu, da je briga o srpskim lektoratima pitanje nacionalnog identiteta i istorije, onda je poslednji čas da država Srbija zakonom uredi ovu oblast i svestrano pomogne da se gašenje srpskih lektorata zaustavi i podstakne otvaranje novih.

Ukidanje Republičkog zavoda za međunarodnu naučnu, kulturnu, tehničku i prosvetnu saradnju (2001), koji je brinuo o srpskim lektoratima, pokrenulo je procese koji ovoj oblasti nisu doneli razvoj i napredak. Nadležnosti Zavoda u celosti nije preuzelo nijedno ministarstvo, te ni brigu o srpskim lektoratima.

Lektori srpskog jezika, koji su sada zaposleni na katedrama za slavistiku stranih univerziteta, angažovani su za te poslove na osnovu neposredne međuuniverzitetske saradnje, zasnovane na određenim međudržavnim sporazumima. Ministarstvo nadležno za prosvetu nije učestvovalo u proceduri izbora lektora za srpski jezik, niti finansira njihov rad. Sve aktuelne lektore za srpski jezik finansira univerzitet strane države na kome rade, ali su ta sredstva često nedovoljna za njihove osnovne životne potrebe. Zemlja prijema određuje takve finansijske nadoknade jer očekuje da ih finansira i država koja ih šalje, kao što je to najčešći slučaj u evropskoj praksi kad je o ovoj oblasti reč.

Od 2001. do 2009. godine, isplaćivan je dodatak lektorima od 150 evra, koji je tada ukinut. U tom periodu, takođe, postojala je u Ministarstvu nadležnom za prosvetu Komisija za izbor lektora, koja je upućivala lektore u inostranstvo, na predlog univerziteta u Srbiji koji su imali u svom nastavnom planu odgovarajuće studijske grupe. Od 2009. godine, Ministarstvo nije učestvovalo ni na koji način u izboru lektora za srpski jezik, niti im je pružalo bilo koju vrstu finansijske pomoći, što inače nije slučaj ni sa jednom drugom bivšom jugoslovenskom republikom. Zbog toga ne postoji ni pouzdana evidencija gde se nalaze lektorati srpskog jezika i koliko je lektora srpskog jezika na stranim univerzitetima.

Novi član u Zakonu o visokom obrazovanju, koji reguliše oblast lektorata srpskog jezika, početak je uređivanja ove oblasti, povratak neophodne brige države o srpskim lektoratima i stvaranjem uslova da se zaustave nepoželjni tokovi, odnosno gašenje srpskih lektorata. Uvođenje ovog člana otvoriće mogućnost za donošenje podzakonske regulative kojom će se ova oblast bliže urediti.

Članom 10. Predloga zakona izmenjena je odredba člana 95. stav 2. Zakona koja uređuje upotrebu jezika, tako da je kao i pre donošenja Zakona o visokom obrazovanju data mogućnost da visokoškolska ustanova organizuje polaganje ispita i izvodi pojedine delove studija, kao i odbranu završnog, master i specijalističkog rada i doktorske disertacije, odnosno umetničkog projekta na stranom jeziku u skladu sa svojim statutom, a bez potrebe za posebnom akreditacijom celog studijskog programa na stranom jeziku.

Član 11. Predloga zakona dopunjen je član 98. Zakona o visokom obrazovanju stavom kojim se propisuje izuzetak od opšteg pravila raspisivanja i sprovođenja konkursa za upis na studije, i to za konkurs za upis na doktorske studije koje se organizuju u okviru međunarodnih projekata u skladu sa Zakonom o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Evropske unije o učešću Republike Srbije u programu Evropske Unije Horizont 2020 – okvirnom programu za istraživanje i inovacije (2014–2020)(„Službeni glasnik RS - Međunarodni ugovori”, broj 9 od 5. septembra 2014), tako da se ti konkursi raspisuje u skladu sa rokovima i uslovima propisanim programskim dokumentima Horizont 2020, a da studenti upisani

po tim konkursima ne ulaze u broj studenata čije se studije finansiraju iz budžeta Republike

Članom 12. Predloga zakona dopunjen je član 103. Zakona, tako što studenti koji u poslednjoj godini studija imaju status budžetskih studenata zadržavaju pravo da se finansiraju iz budžeta najduže još godinu dana po isteku redovnog trajanja studija.

Članom 13. Predloga zakona dopunjen je član 122. Zakona koji se odnosi na korišćenje podataka iz registara kojima upravlja Ministarstvo, tako što je status korisnika tih podataka dodeljen Agenciji za kvalifikacije koja je obrazovana skladu sa Zakonom o NOKS-u. Članom 15. stav 1. tačka 15) Zakona o NOKS-u, Agenciji je data nadležnost da prati i meri efekte implementacije (novih) kvalifikacija na zapošljavanje i celoživotno učenje, zbog čega je neophodno da Agencija koristi i ukršta podatke iz registara kojima uspravlja Ministarvo i Centralnog registra obaveznog socijalnog osiguranja.

Rezultat obrade podataka iz navedenih registara biće izrada statističkih izveštaja i pokazatelja na osnovu kojih će Savet za Nacionalni okvir kvalifikacija davati preporuke Vladi u procesu planiranja i razvoja ljudskih potencijala, upisnoj politici i povezivanja visokog obrazovanja i tržišta rada, a u skladu sa strateškim dokumentima Republike Srbije. Statistički izveštaji proizvedeni obradom ovih podataka biće javni jer je njihova svrha i informisanje javnosti o efektima sticanja kvalifikacija prema školskim i studijskim programima, a u cilju pružanja relevantnih informacija za planiranje budućnosti mladih u Republici Srbiji.

Članom 14. Predloga zakona u članu 127. Zakona o poništavanju javnih isprava dodat je stav 9, kojim je precizirana uloga komisije koju imenuje ministar kada visokoškolska ustanova propusti da poništi javnu ispravu. Ukoliko ova komisija ustanovi da je imao diplomu koji nije ispunjavao uslove za upis na studije prvog, drugog ili trećeg stepena, upis omogućila sama visokoškolska ustanova, a to lice je ispunilo sve obaveze predviđene studijskim programom, diploma se ne poništava.

Na ovaj način sprečava se mogućnost da se licu koje je ispunilo sve obaveze iz studijskog programa „poništi diploma zbog toga što je visokoškolska ustanova svojom voljom omogućila upis na studije licu za koje je znala ili je bila dužna da zna da u trenutku upisa nije imalo završeni prethodni nivo studija potreban za upis. Ovakve situacije su se dešavale pre svega iz dobre namere visokoškolske ustanove da studenti ne izgube godinu dana zbog toga što nisu stigli da pre upisa ispune završne obaveze iz studijskog programa, često i zbog nedovoljno dobre organizacije na visokoškolskoj ustanovi. Mogućnost da se diploma poništava zbog toga što nisu bili ispunjeni prethodni uslovi za upis na studije uvedena je prvi put zakonom iz 2017. godine i u primeni se ukazala potreba da se zaštite savesni studenti.

Članom 15. Predloga zakona dodata je kaznena odredba u članu 136. stav 1. koja se odnosi i na član 127. stav 1. tačka 4) Zakona.

Članom 16. Predloga zakona propisan je rok da visokoškolske ustanove na kojima su organi izabrani po Zakonu o visokom obrazovanju iz 2005. godine, a mandat im ističe posle 1. juna 2019. godine, pokrenu proceduru za izbor novih organa visokoškolskih ustanova po Zakonu, što je naročito važno kod visokih škola strukovnih studija kod kojih je u odnosu na stari zakon promenjena struktura organa upravljanja.

Članom 17. Predloga zakona, kojim se menja član 148. Zakona, produžen je rok za završetak studija studentima upisanim na studije prema propisima koji su važili do 10. septembra 2005. godine i to studentima osnovnih studija i viših škola do

kraja školske 2018/2019. godine, studentima integrisanih studija iz medicinskih nauka do kraja školske 2019/2020. godine, studentima magistarskih i studentima koji su prijavili doktorsku disertaciju, odnosno upisali doktorske studije do kraja školske 2018/2019. godine.

Članom 18. Predloga zakona, u članu 149. Zakona dodaje se stav 3. kojim se propisuje da se diplome o stečenom naučnom nazivu doktora nauka koje su stečene odbranom doktorske disertacije u skladu sa članom 128. stav 1. starog zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS“, br. 76/05, 100/07 - autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 - autentično tumačenje, 68/15, 87/16 i 88/17) smatraju validnim ukoliko su stečene na visokoškolskim ustanovama koje su u vreme odbrane doktorske disertacije i izdavanja diplome imala rešenje o ispunjenosti uslova za početak rada i obavljanje delatnosti, u skladu sa članom 116. stav 2. istog zakona.

U toku 2017. godine, Komisija za akreditaciju i proveru kvaliteta, izabrana prema prethodnom zakonu, u postupku akreditacije osporila je diplome više nastavnika visokoškolskih ustanova, za koje je u više prethodnih akreditacionih ciklusa izdavala uverenje o akreditaciji. Ministarstvo je nakon provere svih visokoškolskih ustanova, i državnih i privatnih, ustanovilo da jedan deo i privatnih i državnih visokoškolskih ustanova nije imao saglasnost na magistarske studije za koje se smatra da su osnov da bi se na fakultetu mogla braniti doktorska disertacija.

Kako bi se zaštili savesni studenti privatnih i državnih fakulteta koji su upisivali i završavali iste akreditovane studijske programe na visokoškolskim ustanovama kojima je KAPK pri poslednjoj reakreditaciji osporio doktorate nastavnika, potrebno je zakonom propisati koje se diplome doktorskih studija, stečene odbranom doktorske disertacije nakon donošenja starog zakona o visokom obrazovanju, smatraju validnim.

Članom 19. Predloga zakona propisan je rok za donošenje podzakonskih akata za sprovođenje ovog zakona, i to tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članom 20. Predloga zakona propisan je rok za usklađivanje opštih akata visokoškolskih ustanova sa ovim zakonom.

Članom 21. Predloga zakona propisani su rokovi za objavljivanje konkursa za izbor menadžera akademija strukovnih studija i visokih škola koji će se objaviti tri meseca pre početka školske 2019/2020. godine.

Propisano je i da će konkurs za izbor lektora srpskog jezika u inostranstvu Ministarstvo objaviti u roku od tri meseca od donošenja akta kojim će urediti bliže uslove u pogledu izbora i zasnivanja radnog odnosa lektora srpskog jezika i književnosti na stranim visokoškolskim ustanovama, pravima i obavezama lektora za vreme trajanja radnog odnosa na stranim visokoškolskim ustanovama, finansiranju rada lektora i programu rada lektora srpskog jezika na stranim visokoškolskim ustanovama.

Članom 22. Predloga zakona propisano je stupanje na snagu ovog zakona narednog dana od dana objavljivanja s obzirom na rok za početak nove školske godine kao i produženje roka za završetak studija studentima upisanim prema propisima koji su važili do 10. septembra 2005. godine.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona u 2018. godini nisu potrebna sredstva.

Za finansiranje rada lektora i lektorata srpskog jezika u inostranstvu potrebna su dodatna sredstva u iznosu od 20.000.000 dinara za 2019. godinu i dodatnih 10.000.000,00 dinara za 2020. godinu.

Konkurs za izbor lektora raspisaće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu zakona, a izabrani lektori će početi sa radom od školske 2019/2020. godine.

Za finansiranje plata menadžera akademija strukovnih studija i visokih škola biće potrebna dodatna sredstva u iznosu od 7.814.000 dinara u 2019. godini i 46.880.000 dinara u 2020. godini.

Planirano je da akademije strukovnih studija i visoke škole angažuju menadžere počev od školske 2019/2020. godine.

Dodatna sredstva za kojim je iskazana potreba u narednim godinama biće planirana i realizovana u skladu sa limitima koje odredi Ministarstvo finansija.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se da se Zakon usvoji po hitnom postupku kako bi se sprečile štetne posledice po studente, koje će nastupiti ukoliko se odgovarajuće izmene ne usvoje do početka školske 2018/2019. godine. Donošenjem ovog zakona po hitnom postupku obezbeđuju se pravne pretpostavke za blagovremenu primenu utvrđenih rešenja.

Takođe, imajući u vidu potrebu usaglašavanja opštih akata samostalnih visokoškolskih ustanova sa izmenama koje su predložene ovim zakonom, neophodno je njegovo donošenje u što kraćem roku. Predložena rešenja neće negativno uticati na kvalitet visokog obrazovanja, a nedonošenje zakona po hitnom postupku moglo bi da prouzrokuje štetne posledice po rad organa i organizacija, jer je blagovremeno planiranje aktivnosti nadležnih organa i organizacija uslov nesmetanog obavljanja delatnosti.

VI. RAZLOZI ZA STUPANJE NA SNAGU PRE OSMOG DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA U SLUŽBENOM GLASNIKU REPUBLIKE SRBIJE

Predlaže se da Zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, s obzirom na okolnost da školska godina na visokoškolskim ustanovama počinje po pravilu 1. oktobra tekuće godine, a deo izmena Zakona odnosi se na status prava i obaveza studenata koji su studije upisali prema propisima do stupanja na snagu Zakona o visokom obrazovanju.

PREGLED ODREDBA
ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU KOJE SE MENJAJU,
ODNOSNO DOPUNJUJU

Pravo na visoko obrazovanje

Član 9.

Pravo na visoko obrazovanje imaju sva lica ~~sa prethodno stečenim srednjim obrazovanjem u četvorogodišnjem trajanju~~ **SA POLOŽENOM OPŠTOM, STRUČNOM ILI UMETNIČKOM MATUROM**, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje srednje obrazovanje.

Izuzetno, pod uslovima određenim statutom visokoškolske ustanove, pravo na visoko obrazovanje ima i lice bez stečenog srednjeg obrazovanja koje konkuriše za upis na studijske programe iz umetničkih oblasti.

Nadležnost Nacionalnog saveta

Član 12.

Nacionalni savet:

- 1) prati razvoj visokog obrazovanja i njegovu usklađenost sa evropskim i međunarodnim standardima;
- 2) predlaže ministarstvu nadležnom za poslove visokog obrazovanja (u daljem tekstu: Ministarstvo) mere za unapređivanje sistema visokog obrazovanja;
- 3) daje mišljenje o politici upisa na visokoškolske ustanove;
- 4) daje mišljenje u postupku donošenja propisa kojima se uređuju pitanja od značaja za delatnost visokog obrazovanja;
- 5) predlaže Vladi normative i standarde rada visokoškolskih ustanova, kao i materijalna sredstva za njihovo ostvarivanje, po pribavljenom mišljenju Konferencije univerziteta i Konferencije akademija i visokih škola;
- 6) odlučuje u drugom stepenu po žalbama u postupku akreditacije, na osnovu predloga žalbene komisije, koju obrazuje za svaku pojedinačnu žalbu;
- 7) utvrđuje smernice u vezi sa organizacijom, sprovođenjem kratkog programa studija i izdavanjem odgovarajućeg sertifikata;
- 8) utvrđuje naučne, umetničke, odnosno stručne oblasti u okviru polja iz člana 37. ovog zakona, na predlog Konferencije univerziteta i Konferencije akademija i visokih škola;
- 9) utvrđuje listu stručnih, akademskih, naučnih, odnosno umetničkih naziva sa naznakom zvanja odgovarajućeg stepena studija iz odgovarajućih oblasti i skraćenice stručnih, akademskih, naučnih, odnosno umetničkih naziva dvojezično, na srpskom i engleskom jeziku;
- 10) utvrđuje standarde za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta visokoškolskih ustanova na predlog Nacionalnog akreditacionog tela;
- 11) utvrđuje standarde za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolskih ustanova na predlog Nacionalnog akreditacionog tela;
- 12) utvrđuje standarde za početnu akreditaciju na predlog Nacionalnog akreditacionog tela;
- 13) utvrđuje standarde i postupak za akreditaciju visokoškolskih ustanova na predlog Nacionalnog akreditacionog tela;
- 14) utvrđuje standarde i postupak za akreditaciju studijskih programa na predlog Nacionalnog akreditacionog tela;
- 15) utvrđuje minimalne uslove za izbor u zvanja nastavnika, na predlog Konferencije univerziteta, odnosno Konferencije akademija i visokih škola;
- 16) donosi Osnove za kodeks o akademskom integritetu **I SUKOBU INTERESA PRILIKOM IZBORA U ZVANJE I ZASNIVANJA RADNOG ODNOSA** na visokoškolskim ustanovama u Republici Srbiji;

17) utvrđuje listu recenzenata;

18) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom.

U listu recenzenata iz stava 1. tačka 17) ovog člana mogu biti imenovani nastavnici visokoškolskih ustanova u Republici, kao i nastavnici u odgovarajućem zvanju sa visokoškolskih ustanova van teritorije Republike.

Lista recenzenata objavljuje se na zvaničnoj internet stranici Nacionalnog saveta i sadrži podatke o:

1) imenu i prezimenu recenzenta;

2) državi, mestu i ustanovi na kojoj je stekao najviši stepen obrazovanja;

3) trenutnom nastavno-naučnom zvanju i godini i ustanovi u kojoj je izabran u nastavno-naučno zvanje;

4) obrazovno-naučnom, odnosno obrazovno-umetničkom polju i oblasti u kojoj je izabran u nastavno-naučno zvanje.

Na listi recenzenata ne može biti lice koje je izabrano, postavljeno ili imenovano na funkciju u državnom organu, organu autonomne pokrajine ili lokalne samouprave, u organu političke stranke, na dužnost organa poslovođenja visokoškolske ustanove, člana Nacionalnog saveta, Komisije za akreditaciju, odnosno zaposleno u Nacionalnom akreditacionom telu.

Nacionalni savet najmanje dva puta godišnje održava sastanak sa Privrednom komorom Srbije, odnosno jedanput godišnje sa Nacionalnim prosvetnim savetom, Savetom za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih i drugim profesionalnim udruženjima za razmatranje pitanja iz svoje nadležnosti i utvrđivanja prioriteta u sprovođenju politike visokog obrazovanja.

Akti iz stava 1. tač. 8)-16) ovog člana objavljuju se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Spoljašnja provera kvaliteta visokoškolskih ustanova

Član 22.

Provera ispunjenja obaveza visokoškolske ustanove u pogledu kvaliteta vrši se u skladu sa aktom o standardima i postupku za spoljašnju proveru kvaliteta.

Postupak spoljašnje provere kvaliteta visokoškolske ustanove sprovodi Komisija za akreditaciju redovno u četvrtoj godini akreditacionog ciklusa, a ~~vanredno na zahtev Ministarstva i Nacionalnog saveta.~~ **A MOŽE I VANREDNO, KAO I NA ZAHTEV MINISTARSTVA I NACIONALNOG SAVETA.**

Izveštaj o izvršenoj spoljašnjoj kontroli kvaliteta visokoškolske ustanove Komisija za akreditaciju dostavlja visokoškolskoj ustanovi i podnosiocu zahteva za vanrednu proveru.

Ukoliko visokoškolska ustanova ne ispuni obaveze u pogledu kvaliteta, Komisija za akreditaciju u izveštaju iz stava 3. ovog člana određuje visokoškolskoj ustanovi mere za ispravljanje utvrđenih nedostataka i naknadnog praćenja u trajanju od šest meseci od dana dostavljanja izveštaja iz stava 3. ovog člana.

Komisija za akreditaciju u roku od 30 dana od dana isteka roka iz stava 4. ovog člana sačinjava završni izveštaj o spoljašnjoj kontroli i proveru kvaliteta visokoškolske ustanove.

Izveštaj iz stava 3. ovog člana, na koji visokoškolska ustanova nije uložila prigovor u roku iz stava 5. ovog člana, kao i izveštaj koji Komisija usvoji nakon isteka roka od šest meseci iz stava 4. ovog člana (u daljem tekstu: završni izveštaj), objavljuje se na službenoj internet stranici Nacionalnog akreditacionog tela.

Ukoliko je završni izveštaj negativan, Nacionalno akreditaciono telo u roku od 30 dana od dana objavljivanja završnog izveštaja donosi rešenje o oduzimanju akreditacije studijskog programa, odnosno akreditacije visokoškolske ustanove.

Protiv rešenja iz stava 7. ovog člana, visokoškolska ustanova može da izjavi žalbu Nacionalnom savetu, preko Nacionalnog akreditacionog tela.

Vrste studija

Član 34.

Delatnost visokog obrazovanja ostvaruje se kroz akademske i strukovne studije na osnovu akreditovanih studijskih programa za sticanje visokog obrazovanja.

Na akademskim studijama izvodi se akademski studijski program, koji osposobljava studente za razvoj i primenu naučnih, umetničkih i stručnih dostignuća.

Na strukovnim studijama izvodi se strukovni studijski program, koji osposobljava studente za primenu i razvoj stručnih znanja i veština potrebnih za uključivanje u radni proces.

Radi stručnog osposobljavanja lica sa stečenim ~~visokim~~ **SREDNJIM** obrazovanjem za uključivanje u radni proces, izvodi se kratki program studija koji ima jasno definisanu strukturu, svrhu i ishode učenja i za koji se izdaje sertifikat o završenom kratkom programu studija i stečenim kompetencijama.

Prenošenje ESPB bodova

Član 41.

Između različitih studijskih programa, u okviru istog stepena i vrste studija može se vršiti prenošenje ESPB bodova.

Kriterijumi i uslovi prenošenja ESPB bodova i odgovarajuća provera znanja propisuju se opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove, odnosno sporazumom visokoškolskih ustanova.

IZUZETNO OD STAVA 1. OVOG ČLANA, ZA STUDENTE KOJI UČESTVUJU U PROGRAMIMA MEĐUNARODNE MOBILNOSTI MOŽE SE VRŠITI PRENOS ESPB BODOVA IZMEĐU RAZLIČITIH STUDIJSKIH PROGRAMA U OKVIRU SVIH STEPENA I VRSTE STUDIJA.

Univerzitet

Član 44.

Univerzitet je samostalna visokoškolska ustanova koja u obavljanju svoje delatnosti objedinjuje obrazovnu, naučnoistraživačku, stručnu, umetničku i inovacionu delatnost, kao komponente jedinstvenog procesa visokog obrazovanja.

Univerzitet može ostvarivati sve vrste i stepene studija.

Visokoškolska ustanova ima status univerziteta ako ostvaruje akademske studijske programe na svim stepenima studija, u okviru najmanje tri polja i tri oblasti iz člana 37. ovog zakona.

Izuzetno, univerzitet se može osnovati u polju umetnosti, ako ima sva tri stepena studija iz najmanje tri oblasti umetnosti i nauka o umetnosti.

UNIVERZITET U BEOGRADU JE VISOKOŠKOLSKA USTANOVA OD NACIONALNOG ZNAČAJA.

Organi visokoškolske ustanove

Član 60.

Organi visokoškolske ustanove uređuju se statutom ustanove, u skladu sa zakonom i osnivačkim aktom.

Visokoškolska ustanova ima organ upravljanja, organ poslovođenja, stručne organe i studentski parlament.

Visokoškolska ustanova radi ostvarivanja saradnje na razvoju studijskih programa u skladu sa potrebama tržišta rada, ~~MOŽE DA~~ ima savet poslodavaca.

Organ poslovođenja

Član 64.

Organ poslovođenja univerziteta je rektor, fakulteta – dekan, akademije strukovnih studija – predsednik, visoke škole i visoke škole strukovnih studija – direktor. Organ poslovođenja se bira **TAJNIM GLASANJEM** iz reda nastavnika visokoškolske ustanove koji su u radnom odnosu sa punim radnim vremenom, a izabrani su na neodređeno vreme. Organ poslovođenja bira se na tri godine sa mogućnošću jednog uzastopnog izbora.

Rektor univerziteta koordinira rad dekana u cilju sprovođenja stavova, odluka i zaključaka organa i tela univerziteta, u vezi sa ostvarivanjem uloge, zadataka, delatnosti i nadležnosti univerziteta koje su utvrđene ovim zakonom, statutom i drugim opštim aktima univerziteta.

Rektor je dužan da pisanim putem upozori dekana i savet fakulteta na postupanje i odluke suprotne ovom zakonu ili statutu univerziteta.

Bliži uslovi, kao i način i postupak izbora i razrešenja, nadležnost i odgovornost organa iz stava 1. ovog člana, uređuju se statutom visokoškolske ustanove.

Organ poslovođenja ne može biti lice koje je pravosnažnom presudom osuđeno za krivično delo protiv polne slobode, falsifikovanja isprave koju izdaje visokoškolska ustanova ili primanja mita u obavljanju poslova u visokoškolskoj ustanovi, odnosno koje je pravosnažnom presudom osuđeno na kaznu zatvora za drugo krivično delo, kao ni lice koje je teže prekršilo kodeks profesionalne etike: **ODNOSNO LICE KOJE JE RAZREŠENO DUŽNOSTI ORGANA POSLOVOĐENJA U SKLADU SA OVIM ZAKONOM, KAO I LICE ZA KOJE JE AGENCIJA ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE DALA PREPORUKU ZA RAZREŠENJE.**

Organu poslovođenja prestaje dužnost u slučajevima propisanim u stavu 5. ovog člana danom pravosnažnosti presude, odnosno pravosnažnosti odluke.

U slučajevima iz stava 5. ovog člana savet visokoškolske ustanove konstatuje odmah, a najkasnije u roku do 15 dana od dana pravosnažnosti presude, odnosno pravosnažnosti odluke da je organu poslovođenja prestala dužnost i imenuje vršioca dužnosti organa poslovođenja.

Ukoliko inspektor iz člana 135. ovog zakona utvrdi da savet nije doneo odluku o prestanku dužnosti organa poslovođenja u roku iz stava 7. ovog člana, odnosno odluku o razrešenju organa poslovođenja iz člana 63. stav 2. ovog zakona, u roku od osam dana od dana saznanja za nepostupanje saveta predložiće ministru donošenje odgovarajuće odluke.

Ministar odlučuje o prestanku dužnosti, odnosno o razrešenju organa iz stava 8. ovog člana i člana 135. stav 3. tačka 7) ovog zakona u roku od 15 dana od dana dostavljanja predloga inspektora.

U visokoškolskoj ustanovi čiji je osnivač Republika, a na kojoj se nastava u celini ili delimično izvodi na jeziku nacionalne manjine, nacionalni savet nacionalne manjine daje mišljenje o kandidatima predloženim za organ iz stava 1. ovog člana.

Rektoru u radu pomažu prorektori i generalni sekretar.

Univerzitet, **AKADEMIJA STRUKOVNIH STUDIJA I VISOKA ŠKOLA** ima menadžera, čije se nadležnosti utvrđuju u skladu sa opštim aktom univerziteta.

OSNOVNE NADLEŽNOSTI MENADŽERA VISKOŠKOLSKE USTANOVE UTVRĐUJU SE ZAKONOM, A VISOKOŠKOLSKA USTANOVA MOŽE STATUTOM DA PROPIŠE I DODATNE NADLEŽNOSTI.

**LEKTORI SRPSKOG JEZIKA NA VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA U
INOSTRANSTVU**

ČLAN 83A

NA ZAHTEV STRANE VISOKOŠKOLSKE USTANOVE, U SKLADU SA MEĐUNARODNIM UGOVOROM I U OKVIRU MEĐUNARODNE SARADNJE VISOKOŠKOLSKE USTANOVE ČIJI JE OSNIVAČ REPUBLIKA, ODNOSNO AUTONOMNA POKRAJINA, MINISTAR, NA OSNOVU JAVNOG KONKURSA, A NA PREDLOG KOMISIJE ZA IZBOR LEKTORA SRPSKOG JEZIKA U INOSTRANSTVU, BIRA NA PERIOD OD TRI GODINE LEKTORA SRPSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI.

KOMISIJU IZ STAVA 1. OVOG ČLANA IMENUJE MINISTAR, A ČINE JE PREDSTAVNIK MINISTARSTVA I PREDSTAVNICI KATEDRI ZA SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA ČIJI JE OSNIVAČ REPUBLIKA.

ZA LEKTORA SRPSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI MOŽE BITI IZABRANO LICE KOJE IMA ZAVRŠENE MASTER AKADEMSKE STUDIJE, ODNOSNO OSNOVNE STUDIJE U TRAJANJU OD ČETIRI GODINE PREMA PROPISIMA KOJI SU VAŽILI DO STUPANJA NA SNAGU ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU („SLUŽBENI GLASNIK RS”, BR. 26/05, 100/07 – AUTENTIČNO TUMAČENJE, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – AUTENTIČNO TUMAČENJE, 68/15, 87/16 I 27/17 - DR. ZAKON), IZ OBLASTI FILOLOGIJE I KOJE ZNA JEDAN SVETSKI JEZIK, ODNOSNO JEZIK ZEMLJE PRIJEMA, NA NIVOU B1 ZAJEDNIČKOG EVROPSKOG OKVIRA.

PREDNOST PRI IZBORU IMA KANDIDAT SA ZAVRŠENIM STUDIJSKIM PROGRAMOM SRPSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI, KANDIDAT SA VEĆOM PROSEČNOM OCENOM NA OSNOVNIM I MASTER STUDIJAMA, KANDIDAT SA OBJAVLJENIM RADOVIMA I NAGRADAMA, KANDIDAT SA RADNIM ISKUSTVOM.

UKOLIKO NA KONKURSU NEMA KANDIDATA SA RADNIM ISKUSTVOM, MOŽE BITI IZABRAN I KANDIDAT BEZ RADNOG ISKUSTVA, UZ PREPORUKU DVA NASTAVNIKA ODGOVARAJUĆE VISOKOŠKOLSKE USTANOVE.

IZBORNI PERIOD LEKTORA MOŽE SE PRODUŽITI ZA JOŠ JEDAN MANDAT.

IZUZETNO OD STAVA 1. OVOG ČLANA, MINISTARSTVO MOŽE, BEZ SPROVOĐENJA JAVNOG KONKURSA, PREDLOŽITI STRANOJ VISOKOŠKOLSKOJ USTANOVI KANDIDATA KOJI VEĆ OBAVLJA POSLOVE LEKTORA ILI LICE KOJE JE PROŠLO JAVNI KONKURS I UŠLO U NAJUŽI IZBOR ZA LEKTORA NA STRANOJ VISOKOŠKOLSKOJ USTANOVI, UZ SAGLASNOST KANDIDATA.

MINISTARSTVO OBEZBEĐUJE SREDSTVA ZA PODRŠKU RADU LEKTORA SRPSKOG JEZIKA U INOSTRANSTVU IZABRANIH U SKLADU SA OVIM ZAKONOM, DO IZNOSA PLATE NASTAVNIKA U ODGOVARAJUĆEM

ZVANJU NA STRANOJ VISOKOŠKOLSKOJ USTANOVI NA KOJOJ ĆE LEKTOR BITI ANGAŽOVAN.

BLIŽE USLOVE U POGLEDU IZBORA, PROGRAMA RADA LEKTORA SRPSKOG JEZIKA NA STRANIM VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA I DRUGIH PITANJA OD ZNAČAJA ZA ANGAŽOVANJE LEKTORA, PROPISUJE MINISTAR.”

Jezik studija

Član 95.

Visokoškolska ustanova organizuje i izvodi studije na srpskom jeziku.

~~Visokoškolska ustanova može organizovati polaganje ispita i izvoditi studije, odnosno pojedine delove studija, kao i organizovati izradu i odbranu završnog, master i specijalističkog rada i doktorske disertacije, odnosno ostvarivati studijski program na jeziku nacionalne manjine i na stranom jeziku, ukoliko je takav program akreditovan kao poseban studijski program, u skladu sa statutom.~~

VISOKOŠKOLSKA USTANOVA MOŽE ORGANIZOVATI POLAGANJE ISPITA I IZVODITI POJEDINE DELOVE STUDIJA, KAO I ORGANIZOVATI IZRADU I ODBRANU ZAVRŠNOG, MASTER I SPECIJALISTIČKOG RADA I DOKTORSKE DISERTACIJE NA STRANOM JEZIKU, U SKLADU SA STATUTOM.

VISOKOŠKOLSKA USTANOVA MOŽE OSTVARIVATI STUDIJSKI PROGRAM NA JEZIKU NACIONALNE MANJINE I STRANOM JEZIKU UKOLIKO JE TAKAV PROGRAM ODOBREN, ODNOSNO AKREDITOVAN.

Visokoškolska ustanova može za studente sa invaliditetom organizovati i izvoditi studije, odnosno pojedine delove studija, na znakovnom jeziku.

Konkurs

Član 98.

Samostalna visokoškolska ustanova raspisuje konkurs za upis na studije (u daljem tekstu: konkurs).

Konkurs sadrži: broj studenata za određene studijske programe, uslove za upis, merila za utvrđivanje redosleda kandidata, postupak sprovođenja konkursa, način i rokove za podnošenje žalbe na utvrđeni redosled, kao i visinu školarine koju plaćaju studenti čije se studiranje ne finansira iz budžeta.

Konkurs se objavljuje najkasnije četiri meseca pre početka školske godine.

IZUZETNO OD STAVA 3. OVOG ČLANA, KONKURS ZA DOKTORSKE STUDIJE KOJE SE ORGANIZUJU U OKVIRU MEĐUNARODNIH PROJEKATA U SKLADU SA ZAKONOM O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I EVROPSKE UNIJE O UČEŠĆU REPUBLIKE SRBIJE U PROGRAMU EVROPSKE UNIJE HORIZONT 2020 – OKVIRNOM PROGRAMU ZA ISTRAŽIVANJE I INOVACIJE (2014–2020) („SLUŽBENI GLASNIK RS - MEĐUNARODNI UGOVORI”, BROJ 9/14), RASPISUJE SE U SKLADU SA ROKOVIMA I USLOVIMA PROPISANIM PROGRAMSKIM DOKUMENTIMA HORIZONT 2020, A STUDENTI UPISANI PO TIM KONKURSIMA NE ULAZE U BROJ STUDENATA ČIJE SE STUDIJE FINANSIRAJU IZ BUDŽETA REPUBLIKE.

Status studenta

Član 103.

Student koji u tekućoj školskoj godini ostvari 48 ESPB bodova ima pravo da se u narednoj školskoj godini finansira iz budžeta ako se rangira u okviru ukupnog broja studenata čije se studije finansiraju iz budžeta, u skladu sa ovim zakonom.

Rangiranje studenata iz stava 1. ovog člana obuhvata studente koji se upisuju na istu godinu studija na određeni studijski program, a vrši se polazeći od broja ostvarenih ESPB bodova, ukupnih godina studiranja i postignutog uspeha u

savlađivanju studijskog programa, na način i po postupku utvrđenim opštim aktom visokoškolske ustanove.

STUDENT KOJI U POSLEDNJOJ GODINI STUDIJA IMA STATUS STUDENTA KOJI SE FINANSIRA IZ BUDŽETA, ZADRŽAVA PRAVO DA SE FINANSIRA IZ BUDŽETA NAJDUŽE GODINU DANA PO ISTEKU REDOVNOG TRAJANJA STUDIJA.

Student koji ne ostvari pravo iz stava 1. ovog člana u narednoj školskoj godini nastavlja studije u statusu studenta koji se sam finansira.

Student sa invaliditetom i student upisao po afirmativnoj meri koji u tekućoj školskoj godini ostvari prihod od 36 ESPB bodova imaju pravo da se u narednoj školskoj godini finansiraju iz budžeta.

Student može biti finansiran iz budžeta samo jedanput na istom stepenu studija.

Korišćenje podataka

Član 122.

Korisnik svih podataka iz registara iz člana 114. stav 3. ovog zakona je Ministarstvo.

Visokoškolska ustanova je korisnik podataka koje unosi u registre i statističkih izveštaja koji proističu iz njih.

Student, odnosno zaposleni u visokoškolskoj ustanovi može dobiti podatke koji se o njemu vode u registru iz člana 114. stav. 3. tačka 3), odnosno iz člana 114. stav 3. tačka 4) ovog zakona, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Korisnik podataka iz registara iz člana 114. stav 3. ovog zakona može biti i državni i drugi organ i organizacija, kao i pravno i fizičko lice, pod uslovom da je zakonom ili drugim propisima ovlašćeno da traži i prima podatke, da su ti podaci neophodni za izvršenje poslova iz njegove nadležnosti ili služe za potrebe istraživanja, uz obezbeđivanje zaštite podataka o identitetu ličnosti.

KORISNIK PODATAKA IZ REGISTARA IZ ČLANA 114. STAV 3. OVOG ZAKONA JE I AGENCIJA ZA KVALIFIKACIJE (U DALJEM TEKSTU: AGENCIJA) KOJA JE OSNOVANA I OBAVLJA DELATNOST U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM JE UREĐEN NACIONALNI OKVIR KVALIFIKACIJA.

PODATKE IZ REGISTARA IZ ČLANA 114. STAV 3. OVOG ZAKONA I PODATKE IZ CENTRALNOG REGISTRA OBAVEZNOG SOCIJALNOG OSIGURANJA AGENCIJA KORISTI U SVRHU: PRAĆENJA I MERENJA EFEKATA IMPLEMENTACIJE KVALIFIKACIJA NA ZAPOŠLJAVANJE, ODNOSNO ZAPOŠLJIVOSTI PREMA STEČENIM KVALIFIKACIJAMA I ZAVRŠENIM STUDIJSKIM PROGRAMIMA, PRAĆENJA NACIONALNIH TRENDOVA ZAPOŠLJAVANJA I POREĐENJA SA TRENDOVIMA U INOSTRANSTVU, KAO I PRAĆENJA AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA U CILJU POVEĆANJA ZAPOSLENOSTI.

PODACI IZ REGISTARA IZ ČLANA 114. STAV 3. OVOG ZAKONA I IZ CENTRALNOG REGISTRA OBAVEZNOG SOCIJALNOG OSIGURANJA PRIKUPLJAJU SE I OBRADUJU U ELEKTRONSKOM OBLIKU, AŽURIRAJU SE AUTOMATSKI, A NAJKASNIJE TRI DANA OD DANA NASTANKA PROMENE U IZVORNOJ EVIDENCIJI I ČUVAJU SE DESET GODINA.

PODACI SE PRIKUPLJAJU I OBRADUJU U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJE ZAŠTITA PODATKA O LIČNOSTI I INFORMACIONA BEZBEDNOST. ”

Oglašavanje ništavim

Član 127.

Diploma, odnosno dodatak diplomi ništavi su i mogu se uvek poništiti:

- 1) ako su izdati od neovlašćene organizacije;
- 2) ako su potpisani od neovlašćenog lica;
- 3) ako imalac diplome nije ispunio sve ispitne obaveze na način i po postupku utvrđenim zakonom i studijskim programom visokoškolske ustanove;
- 4) ako imalac diplome nije ispunjavao uslove za upis na studije prvog, drugog ili trećeg stepena, odnosno uslove za sticanje odgovarajućeg akademskog ili naučnog naziva.

Samostalna visokoškolska ustanova poništava diplomu, odnosno dodatak diplomi iz razloga utvrđenih u stavu 1. tač. 2)-4) ovog člana.

Samostalna visokoškolska ustanova poništava diplomu o stečenom prvom i drugom stepenu akademskih i strukovnih studija u skladu sa opštim aktom ako utvrdi da završni rad nije rezultat samostalnog rada kandidata.

Samostalna visokoškolska ustanova poništava diplomu o stečenom akademskom nazivu magistra, u skladu sa opštim aktom ako utvrdi da magistarski rad nije rezultat samostalnog rada kandidata.

Samostalna visokoškolska ustanova poništava diplomu o stečenom naučnom nazivu doktora nauka, odnosno doktora umetnosti u skladu sa opštim aktom ako utvrdi da doktorska disertacija, odnosno doktorski umetnički projekat nije originalan naučni, odnosno umetnički rezultat rada kandidata.

Ministar, po službenoj dužnosti, poništava diplomu, odnosno dodatak diplomi iz razloga utvrđenih u stavu 1. tačka 1) ovog člana.

Ako samostalna visokoškolska ustanova ne poništi diplomu iz razloga utvrđenih u stavu 1. tač. 2)-4) ovog člana, ministar joj izdaje upozorenje da to učini u narednom roku od 30 dana.

Ako samostalna visokoškolska ustanova u ostavljenom roku iz stava 7. ovog člana, ne poništi diplomu iz razloga utvrđenih u stavu 1. tač. 2)-4) ovog člana ministar obrazuje komisiju koju čine naučnici, odnosno umetnici i stručnjaci iz odgovarajuće uže naučne, odnosno umetničke oblasti, radi sačinjavanja mišljenja na osnovu kog ministar odlučuje o poništavanju diplome.

UKOLIKO KOMISIJA IZ STAVA 8. OVOG ČLANA UTVRDI DA JE VISOKOŠKOLSKA USTANOVA OMOGUĆILA UPIS NA STUDIJE PRVOG, DRUGOG ILI TREĆEG STEPENA IMAOCU DIPLOME IZ STAVA 1. TAČKA 4) OVOG ČLANA, A TO LICE JE ISPUNILO SVE OBAVEZE U SKLADU SA STUDIJSKIM PROGRAMOM, DIPLOMA SE NE PONIŠTAVA.

XVI. KAZNE NE ODREDBE

Član 136.

Novčanom kaznom od 200.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj visokoškolska ustanova, ako:

- 1) obavlja delatnost van sedišta i van objekata u kojima se obavlja delatnost (član 43. stav 4. i član 52. stav 15. ovog zakona);
- 2) ostvaruje studijski program koji nije naveden u dozvoli za rad (član 52. stav 15. ovog zakona);
- 3) izvrši promenu naziva, sedišta i statusnu promenu suprotno odredbama ovog zakona (član 54. stav 1);
- 4) ne učini dostupnom javnosti doktorsku disertaciju pre javne odbrane, odnosno ako ne uspostavi digitalni repozitorijum ili u njemu ne čuva odbranjenu doktorsku disertaciju ili ne dostavi Ministarstvu kopiju sadržaja koji čuva u javnom repozitorijumu (član 40. st. 8–10. ovog zakona);

- 5) izabere organ poslovođenja suprotno odredbama ovog zakona (član 64. stav 1);
- 6) ne učini dostupnim javnosti podatke o iznosu sredstava ustanove (član 67. stav 5. ovog zakona);
- 7) naplati školarinu veću od utvrđene u skladu sa ovim zakonom (član 71);
- 8) posebno naplaćuje usluge studentima koje su obuhvaćene školarinom (član 71. stav 5. ovog zakona);
- 9) ne učini dostupnim javnosti merila za utvrđivanje visine školarine i odluku o visini školarine (član 71. stav 7. ovog zakona);
- 10) primi u radni odnos nastavnika koji ne ispunjava uslove predviđene ovim zakonom, ili bez konkursa (čl. 73–75. ovog zakona);
- 11) ne organizuje predavanja i druge oblike nastave (član 96. stav 2. ovog zakona);
- 12) upiše na studijski program kandidata koji se nije prijavio na konkurs ili suprotno konkursu (član 98. ovog zakona);
- 13) upiše studente preko broja utvrđenog u skladu sa ovim zakonom (član 99);
- 14) ne vodi na propisan način ili neuredno vodi evidenciju i izdaje javne isprave suprotno odredbama ovog zakona (član 113. stav 6. i član 125. stav 6);
- 15) izda diplomu koja ne odgovara akreditovanom studijskom programu (član 23. stav 1. ovog zakona);
- 16) neosnovano naplati školarinu (čl. 71. i 103. ovog zakona);
- 17) ako nastavniku otkáže ugovor o radu suprotno odredbama ovog zakona (član 89. stav 1);
- 18) izabere u zvanje i zaključi ugovor sa saradnikom u nastavi, asistentom, odnosno saradnikom van radnog odnosa, suprotno odredbama ovog zakona (čl. 82–87);
- 19) zaključi ugovor o radnom angažovanju bez prethodno dobijenog odobrenja stručnog organa visokoškolske ustanove u okviru koje nastavnik, odnosno saradnik ima zasnovan radni odnos (član 90. stav 1. ovog zakona);
- 20) ne okonča postupak sprovođenja raspisanog konkursa za izbor u zvanje nastavnika u skladu sa ovim zakonom i statutom, u roku od devet meseci od dana raspisivanja konkursa (član 75. stav 12. ovog zakona);
- 21) ne postupi po rešenju inspektora (član 135. stav 3. ovog zakona);
- 22) ne razreši organ poslovođenja (član 63. stav 2. i član 64. stav 8. ovog zakona.);

23) OMOGUĆI UPIS NA STUDIJE PRVOG, DRUGOG ILI TREĆEG STEPENA LICU KOJE NE ISPUNJAVA USLOVE ZA UPIS NA TE STUDIJE, ODNOSNO USLOVE ZA STICANJE ODGOVARAJUĆEG STRUČNOG, AKADEMSKOG ILI NAUČNOG NAZIVA (ČLAN 127. STAV 1. TAČKA 4) OVOG ZAKONA)

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara kazniće se odgovorno lice u visokoškolskoj ustanovi za prekršaj iz stava 1. tač. 1)–3) ovog člana.

Novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara kazniće se odgovorno lice u visokoškolskoj ustanovi za prekršaj iz stava 1. tač. 4)–22) ovog člana.

Novčanom kaznom od 200.000 do 2.000.000 dinara kazniće se pravno lice koje u pravnom prometu istupa pod nazivom iz člana 43. stav 1. ovog zakona, a koje nema dozvolu za rad izdatu u skladu sa ovim zakonom.

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara kazniće se odgovorno lice u pravnom licu za prekršaj iz stava 4. ovog člana.

Organi visokoškolske ustanove

Član 144.

Konstituisanje organa upravljanja, stručnih organa i studentskog parlamenta, kao i izbor organa poslovođenja visokoškolske ustanove u skladu sa ovim zakonom,

izvršiče se po isteku mandata tih organa konstituisanih, odnosno izabranih po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Postupak izbora organa poslovođenja u skladu sa ovim zakonom pokreće se najkasnije šest meseci pre isteka mandata iz stava 1. ovog člana.

U ukupan broj mandata ne računaju se mandati do stupanja na snagu ovog zakona.

IZUZETNO OD STAVA 1. OVOG ČLANA, ORGANI VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA IZABRANI PO PROPISIMA KOJI SU VAŽILI DO DANA STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA, A KOJIMA MANDAT ISTIČE NAKON 1. JUNA 2019. GODINE, POKRENUĆE PROCEDURU ZA IZBOR TIH ORGANA NAJKASNIJE U ROKU OD 60 DANA OD DANA STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA.

Studenti

Član 148.

Studenti upisani na studije do stupanja na snagu ovog zakona u skladu s odredbama čl. 82–88. Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 76/05, 100/07 – autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – autentično tumačenje, 68/15 i 87/16) mogu završiti studije po započetom studijskom programu, uslovima i pravilima studija, najkasnije do isteka roka koji se određuje u dvostrukom broju školskih godina potrebnih za realizaciju studijskog programa, računato od dana početka studiranja tog studijskog programa.

Studenti upisani na osnovne studije i na studije na višim školama do 10. septembra 2005. godine mogu završiti te studije po započetom nastavnom planu i programu, uslovima i pravilima studija, najkasnije do kraja školske ~~2017/2018.~~ **2018/2019.** godine, a studenti upisani na integrisane studije iz polja medicinskih nauka, do kraja školske ~~2018/2019.~~ **2019/2020.** godine.

Studenti upisani na magistarske studije do 10. septembra 2005. godine mogu završiti te studije po započetom planu i programu, uslovima i pravilima studija, najkasnije do kraja školske ~~2017/2018.~~ **2018/2019.** godine.

Kandidati koji su prijavili doktorsku disertaciju do 10. septembra 2005. godine, odnosno studenti koji su upisali doktorske studije po propisima koji su važili do tog datuma, mogu da steknu naučni naziv doktora nauka, odnosno da završe doktorske studije po započetom planu i programu, uslovima i pravilima studija, najkasnije do kraja školske ~~2017/2018.~~ **2018/2019.** godine.

Studenti iz stava 1. ovog člana imaju pravo da nastave započete studije u skladu sa odredbama ovog zakona, na način i po postupku utvrđenim opštim aktom visokoškolske ustanove.

Stečeni stručni, akademski, odnosno naučni nazivi

Član 149.

Stručni, akademski, odnosno naučni naziv koji je stečen prema propisima koji su važili do stupanja na snagu Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 76/05, 100/07 – autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – autentično tumačenje, 68/15 i 87/16), u pogledu prava koja iz njega proizlaze, izjednačen je sa odgovarajućim nazivom u skladu sa članom 127. tog zakona.

Lice koje je steklo ili stekne stručni naziv specijaliste strukovnih studija završavanjem specijalističkih strukovnih studija u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 76/05, 100/07 – autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – autentično tumačenje, 68/15 i 87/16) zadržava pravo na njegovu korišćenje u skladu sa propisima prema kojima ih je steklo.

VISOKOŠKOLSKE USTANOVE KOJE SU, U SKLADU SA ČLANOM 128. STAV 1. ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU („SLUŽBENI GLASNIK RS”, BR.

76/05, 100/07 - AUTENTIČNO TUMAČENJE, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 - AUTENTIČNO TUMAČENJE, 68/15, 87/16 I 88/17), IZDAVALE DIPLOME O STEČENOM NAUČNOM NAZIVU DOKTORA NAUKA, A KOJE SU U VREME ODBRANE DOKTORSKE DISERTACIJE I IZDAVANJA DIPLOME IMALE REŠENJE O ISPUNJENOSTI USLOVA ZA POČETAK RADA I OBAVLJANJE DELATNOSTI, U SKLADU SA ČLANOM 116. STAV 2. ISTOG ZAKONA, A NISU IMALE SAGLASNOST NA NASTAVNI PLAN MAGISTARSKIH STUDIJA PREMA PROPISIMA KOJI SU VAŽILI DO STUPANJA NA SNAGU TOG ZAKONA, SMATRA SE DA SU IZDAVALE DIPLOME O STEČENOM NAUČNOM NAZIVU DOKTORA NAUKA U SKLADU SA ZAKONOM.

ANALIZA EFEKATA NACRTA ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU

1. PROBLEMI KOJE ZAKON TREBA DA REŠI

- 1) Problem nedovoljne uređenosti angažovanja lektora srpskog jezika na visokoškolskim ustanovama u inostranstvu
- 2) Problem funkcionisanja organa upravljanja i organa poslovođenja visokoškolskih ustanova

1) Problem nedovoljne uređenosti angažovanja lektora srpskog jezika na visokoškolskim ustanovama u inostranstvu

Akadska javnost godinama upućuje oštar apel državi da uredi oblast lektorata srpskog jezika, ukazujući na činjenicu da srpski jezik nestaje sa univerziteta širom sveta, odnosno da se srpski lektorati ubrzano gase i da država ništa ne preduzima da taj proces zaustavi i pokrene ga u drugom smeru.

Broj od 47 lektorata srpskog jezika, koliko ih je bilo u 2000. godini, u 2014. godini je prepolovljen – na 25, a od tada se i dalje smanjuje.

Ukidanje Republičkog zavoda za međunarodnu naučnu, kulturnu, tehničku i prosvetnu saradnju (2001. godine), u čijoj su nadležnosti, pored ostalog bili srpski lektorati, pokrenulo je procese koji ovoj oblasti nisu doneli razvoj i napredak. Nadležnosti Zavoda u celosti nije preuzelo nijedno ministarstvo, samim tim ni brigu o srpskim lektoratima.

Lektori srpskog jezika, koji su sada zaposleni na katedrama za slavistiku stranih univerziteta, angažovani su za te poslove na osnovu neposredne međuuniverzitetske saradnje, zasnovane na međudržavnim sporazumima.

Ministarstvo nadležno za prosvetu nije učestvovalo u proceduri izbora lektora za srpski jezik, niti finansira njihov rad. Sve aktuelne lektore za srpski jezik finansira univerzitet strane države na kome rade, ali su ta sredstva često nedovoljna za njihove osnovne životne potrebe. Zemlja prijema određuje takve finansijske nadoknade jer očekuje da ih finansira i država koja ih šalje, kao što je to najčešći slučaj u evropskoj praksi kad je o ovoj oblasti reč.

U periodu od 2001. do 2009. godine, isplaćivan je dodatak lektorima od 150 evra, koji nakon toga ukinut. U tom periodu, takođe, postojala je u Ministarstvu nadležnom za prosvetu Komisija za izbor lektora, koja je upućivala lektore u inostranstvo, na predlog univerziteta u Srbiji koji su imali u svom nastavnom planu odgovarajuće studijske grupe.

Počev od 2009. godine, Ministarstvo nije učestvovalo ni na koji način u izboru lektora za srpski jezik, niti im je pružalo bilo koju vrstu finansijske pomoći, što inače nije slučaj ni sa jednom drugom bivšom jugoslovenskom republikom. Zbog toga ne postoji ni pouzdana evidencija gde se nalaze lektorati srpskog jezika i koliko je lektora srpskog jezika na stranim univerzitetima.

Važeći međunarodni sporazumi i programi saradnje koji su na osnovu njih doneti, koji su i osnova za međunarodnu saradnju visokoškolskih ustanova, nisu u dovoljnoj meri, niti na isti način uredili važna pitanja za rad lektorata, poput načina izbora lektora i finansijske podrške njihovom radu.

2) Problem funkcionisanja organa upravljanja i organa poslovođenja visokoškolskih ustanova

Zakon o visokom obrazovanju usvojen 2017. godine koji je stupio na snagu 7. oktobra 2017. godine, uveo je određene novine koje se odnose na rad organa

visokoškolskih ustanova. Možda najznačajnija je ona koja se odnosi na organ upravljanja –savet visokih škola, jer je novim zakonskim rešenjem predviđeno da predstavnici osnivača i studenata imaju natpolovičnu većinu u savetu.

Iako je prelaznim odredbama omogućeno da svi izabrani organi završe svoj mandat prema propisima prema kojima su izabrani, pojedine visokoškolske ustanove zloupotrebile su period stupanja na snagu zakona i izabrale nove organe u skladu sa starim zakonom, čime su odložile primenu zakona na još tri godine.

U događajima koji su usledili nakon početka primene zakona, i pored niza javnih upozorenja resornog ministarstva, javnost svedočila jednom krajnje neakademskom ponašanju određenog broja predstavnika organa poslovođenja visokoškolskih ustanova (rektora, direktora, dekana), koji su se pod plaštom autonomije krili od sukoba interesa, nepotizma i odbijanja preporuka Agencije za borbu protiv korupcije. U tome su imali i podršku članova saveta svojih visokoškolskih ustanova, ne mareći za ugled svoje ustanove i za interese studenata.

Ovakvo ponašanje ozbiljno je pretilo da ugrozi ugled tih visokoškolskih ustanova u javnosti ali i da pored toga nanese materijalnu štetu samim visokoškolskim ustanovama. Ministarstvo postupajući u skladu sa zakonskim ovlašćenjima sprečilo dalje širenje ovih negativnih pojava, ali kako bi se rizik za takvo ponašanje u budućnosti redukovao potrebno je izvršiti određene dopune u Zakonu o visokom obrazovanju.

2. CILJEVI KOJI SE POSTIŽU DONOŠENJEM ZAKONA

1) Uveden pravni osnov za izbor lektora srpskog jezika na inostranim visokoškolskim uslovima i osnov za finansijsku podršku njihovom radu kao i radu samih lektorata.

Ključna rešenja:

- Lektori se biraju na javnom konkursu- Kada strana visokoškolska ustanova, u skladu sa međunarodnim sporazumom ili međuuniverzitetskim sporazumom zatraži lektora srpskog jezika, izbor će sprovesti komisija sastavljena od predstavnika svih katedri srpskog jezika državnih visokoškolskih ustanova na čiji predlog će ministar imenovati lektora.

- pravni osnov za obezbeđivanje sredstava za finansijsku podršku radu lektora i lektorata -

- u zavisnosti od međunarodnog/međuuniverzitetskog sporazuma strana visokoškolska ustanova snosi sve ili samo neke troškove lektora tako su često ta sredstva nedovoljna za pokrivanje svih troškova lektora. Ovakvo uređivanje omogućiće i da Republika Srbija inicira otvaranje novih lektorata na univerzitetima na kojima nema lektorata srpskog jezika ili na onima na kojima su naši lektorati u prošlosti bili aktivni. Takođe, pravni osnov je potreban u za rad samog lektorata, odnosno nabavku udžbenika, literature, nastavnih materijala i drugih stvari potrebnih za rad lektora.

2) Smanjen rizik da lica izabrana na dužnost organa poslovođenja vode visokoškolske ustanove ne obraćajući pažnju i neprimenjajući propise o sukobu interesa i korupciji.

Ključna rešenja:

- Propisivanje odredbi o rešavanju pitanja sukoba interesa prilikom zapošljavanja na visokoškolskim ustanovama – Nacionalni savet za visoko obrazovanje, zajedno sa kodeksom o akademskom integritetu propisaće i odredbe o sprečavanju sukoba interesa prilikom zapošljavanja na visokoškolskim ustanovama, čija će primena biti obavezna za sve visokoškolske ustanove.

- Izbor organa poslovođenja tajnim glasanjem – iako je najveći broj visokoškolskih ustanova na ovakav način uredio izbor rektora, direktora i dekana, primećeno je da na onima na kojima nije, postoji veliki uticaj na članove saveta što je pored ostalog prouzrokovalo i nepostupanje po rešenjima prosvetne inspekcije i preporukama Agencije za borbu protiv korpcije.

- Razlozi na zbog koji lice ne može da bude izabrano na dužnost organa poslovođenja prošireni su na lica koje je razrešeno u skladu sa zakonom (zbog ne postupanja po rešenju inspektora) i lice za koje je Agencija za borbu protiv korupcije dala preporuku za razrešenje.

DA LI SU RAZMATRANE ALTERNATIVE PREDLOŽENIM REŠENJIMA

U toku izrade Nacrta zakona razmatrano je različito rešenje kod propisivanja sukoba interesa prilikom zapoljavanja na visokoškolskoj ustanovi.

Opcija koja razmatrana bila je da samostalne visokoškolske ustanove svojim opšitm aktom uredi pitanje sukoba interesa prilikom zapošljavanja i izbora u zvanja saradnika i nastavnika. Međutim, prevladao je stav da je ovu materiju potrebno urediti na isti način za sve visokoškolske ustanove u Republici Srbiji.

3. ZAŠTO JE DONOŠENJE ZAKONA NAJBOLJE ZA REŠAVANJE PROBLEMA

Gotovo svi problemi koje Nacrt zakona treba da reši proizlaze iz nepostojanja odgovarajućih odredbi u važećem zakonu, stoga je za njihovo rešavanje neophodno dopuniti odredbe važećeg Zakona o visokom obrazovanju.

4. NA KOGA ĆE I KAKO ĆE I KAKO NAJVEROVATNIJE UTICATI REŠENJE U ZAKONU

Imajući u vidu predmet izmena i dopuna u Zakonom o viskom obrazovanju, nova rešenja ostvariće, neposredno ili posredno, pozitivan uticaj na:

- 1) visokoškolske ustanove;
- 2) nastavnike i saradnike na visokoškolskim ustanovama;
- 3) studente.

- 1) Uticaj na visokoškolske ustanove

- Odredbe kojima se uvodi menadžer na akademijama strukovnih studija i visokim školama imaju za cilj pre svega bolju kontrolu korišćenja sredstava koje visokoškolske ustanove dobijaju iz budžeta, dok se njihov pun efekat očekuje sa donošenjem posebnog zakona o finansiranju visokog obrazovanja.

- Odredba koja omogućava da visokoškolska ustnaova može organizovati polaganje ispita i izvoditi studije, odnosno pojedine delove studija, kao i organizovati izradu i odbranu završnog, master i specijalističkog rada i doktorske disertacije u skladu sa statutom, predstavlja praktično rešenje iz prethodnog zakona. Nova odredba kojom se zahtevalo da ceo studijski program bude akreditovan na stranom jeziku praktično nije ni bila sprovedenja zbog prelaznog perioda u kojem se obrazovano Nacionanalno telo za akreditaciju i proveru kvaliteta. Ovakva restriktivna odredba uticala bi na internacionalizaciju visokog obrazovanja i ugrozila postojeću saradnju visokoškolskih ustanova u programima međunarodne mobilnosti. Predloženim rešenjem visokoškolske ustanove moći će da nastave i unaprede postojeću međunarodnu saradnju čime se doprinosi internacionalzaciji našeg visokog obrazovanja, čemu je i samo Ministarstvo doprinelo objavljujući katalog studijskih programa u saradnji sa TEMPUS Fondacijom i njegovim promovisanjem na međunarodnim sajmovima obrazovanja.

- u kontekst unapređivanja uslova za internacionalizaciju spada i rešenje kojim se omogućava prenos ESPB bodova između svih vrsta i nivoa studija za studente koji učestvuju u programima međunarodne mobilnosti.

- odredbe o tajnom glasanju za izbor organa poslovođenja, kao i odredbe o menadžeru zahtevaće izmenu opštih akata visokoškolskih ustanova

2) Uticaj na nastavnike i saradnike na visokoškolskim ustanovama

Najveći uticaj na nastavnike i saradnike na visokoškolskim ustanovama očekuje se od akta kojim će Nacionalni savet za visoko obrazovanje urediti pitnje sukoba interesa prilikom izbora u zvanja i zasnivanja radnog odnosa. Transparentan postupak i uređena pravila, ujednačena za sve visokoškolske ustanove treba da dovedu do sprečavanja negativnih pojava poput nepotizma prilikom izbora u nastavnička i saradnička zvanja.

3) Uticaj na studente ogleda se kroz preciziranje „budžetskog statusa“ i kroz odredbe koje se odnose na unapređenje internacionalizacije visokog obrazovanja

- stavom kojim se omogućava finansiranje iz budžeta još godinu dana studentima koji su u poslednjoj godini redovnog trajanja studija stekli pravo da se finansiraju iz budžeta, upotpunjuje se odredba o najmanje 48 ESPB bodova na osnovu kojih student ulazi u rangiranje za finansiranje iz budžeta. Naime, u toku primene starog Zakona o visokom obrazovanju, praksa (potvrđena kroz više izmena zakona) bila takva da je umesto tada zakonom potrebnih 60 ESPB, pravljeno izuzetako za određene školske godine u kojima je bilo doboljno 48 ESPB bodova za upis naredne godine u statusu budžetskog studenta. Ovaj izuzetak bio je praćen i omogućavanjem finansiranja još jedne godine nakon redovnog trajanja studija kako bi student koji je bio finansiran iz budžeta bez plaćanja položio preostale ispite. U tom smislu, rešenje predloženo Nacrtom zakona omogućava studentu koji je u toku redovnog trajanja studija poslednju godinu bio finansiran iz budžeta da ima još godinu dana nakon toga da položi sve ispite bez dodatnog plaćanja. Na ovaj način otklanja se nelogična situacija u kojoj je student ispunjavajući zakonski uslov za studiranje na teret budžeta došao u situaciju da zbog nepoloženih ispita doplaćuje školovanje nakon odslušane poslednje godine studija.

5. KAKVE TROŠKOVE ĆE PRIMENA ZAKONA STVORITI GRAĐANIMA I PRIVREDI

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna sredstva u 2018. godini. Međutim, od 2019. godine biće potrebna sredstva za finansiranje podrške rada lektora i lektorata srpskog jezika u inostranstvu i za rad menadžera akademija strukovnih studija i visokih škola.

Za finansiranje rada lektora i lektorata srpskog jezika u inostranstvu potrebna su sredstva u iznosu od 20.000.000 dinara za 2019. godinu i 30.000.000,00 dinara za 2020. godinu. Procena potrebnih sredstava za rad lektora data je na osnovu potrebnog iznosa za rad lektora srpskog jezika na Univerzitetu „Sapijenca“ u Rimu, što iznosi 35000 evra bruto (bruto prema propisima Italije). S obzirom da će se podrška radu lektora odnositi samo na lektore koji budu imenovani u skladu sa ovim zakonom, na osnovu interesovanja stranih visokoškolskih ustanova i zajedničke procene Ministarstva i katedri za srpski jezik visokoškolskih ustanova čiji je osnivač Republika, planirano je da se putem konkursa za školsku 2019/2020. godinu izabere pet lektora. Takođe, planirana su i sredstva za opremanje lektorata srpskog jezika udžbenicima, stručnom literaturom, nastavnim sredstvima i drugima materijalima za potrebnih za realizaciju nastave srpskog jezika.

Za finansiranje plata menadžera akademija strukovnih studija i visokih škola biće potrebna dodatna sredstva u iznosu od 7.814.000 dinara u 2019. godini i 46.880.000 dinara u 2020. godini.

Procena je zasnovana na angažovanju po jednog menadžera za svaku visoku školu strukovnih studija, visoku školu akademskih studija i akademiju strukovnih studija čiji je osnivač Republika, počev od školske 2019/2020. Procenjeni iznos za plate dat je shodno visini plate menadžera univerziteta.

Posebno napominjemo da omogućavanje studentima koji se finansiraju iz budžeta u poslednjoj godini redovnog trajanja studija da nakon poslednje godine mogu još godinu dana da budu na budžetu, neće proizvesti troškove jer se radi o studentima koji su završili sve obaveze predviđene studijskim programom i kojima je ostalo samo da polože preostale ispite.

6. DA LI POZITIVNI EFEKTI ZAKONA OPRAVDAVAJU TROŠKOVE KOJE ĆE ON STVORITI?

Uređivanje pitanja izbora lektora srpskog jezika u inostranstvu i načina finansijske podrške njihovom radu u direktnoj je vezi sa promocijom srpskog jezika i srpske kulturne baštine u svetu, što predstavlja najvažniji korak u procesu afirmacije srpskog društva i sticanja ugleda među razvijenim državama u svetu. Budući da je svekolika kultura baštinjena u jeziku, veoma je važno nastojanje da se srpski jezik približi akademskoj javnosti Evrope i svim razvijenim delovima sveta te da se omogući otvaranje lektorata za srpski jezik na što većem broju univerziteta.

Budući da će uloga menadžera visokoškolskih ustanova pored ostalog biti vezana i za kontrolu trošenja sredstava iz budžeta, pravi efekti njihove uloge očekuju se sa usvajanjem zakona koji će urediti finansiranje visokog obrazovanja, koje će biti zasnovano na merenju performansi visokoškolskih ustanova.

7. DA LI AKT STIMULIŠE POJAVU NOVIH PRIVREDNIH SUBJEKATA NA TRŽIŠTU I TRŽIŠNU KONKURENCIJU

Sadržina izmena i dopuna Zakona o visokom obrazovanju o kojima je pripremljen Nacrt zakona, ne odnosi se na pojavu novih privrednih subjekata i tržišnu konkurenciju.

8. DA LI SU SVE ZAINTERESOVANE STRANE IMALE PRILIKU DA SE IZJASNE O ZAKONU

Budući da se radi o manjim izmenama i dopunama zakona, nije bilo potrebe za sprovođenjem javne rasprave, o čemu je Odbor za javne službe Vlade doneo zaključak broj....

U postupku usvajanja Nacrta zakona Nacionalni savet za visoko obrazovanje jednoglasno je usvojio i podržao Nacrt zakona.

9. KOJE ĆE SE MERE TOKOM PRIMENE ZAKONA PREDUZETI DA BI SE OSTVARILO ONO ŠTO SE DONOŠENJEM ZAKONA NAMERAVA

Podzakonski akti u nadležnosti Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje:

	Podzakonski akt	Pravni osnov	Rok za donošenje
1.	Akt o sukobu interesa prilikom izbora u zvanje nastavnika i saradnika i zasnivanju radnog odnosa	Član 12. stav 1. tačka 16. Zakona o visokom obrazovanju (član 2. Nacrta zakona)	tri meseca od dana stupanja na snagu zakona

Podzakonski akti u nadležnosti ministarstva:

	Podzakonski akt	Pravni osnov	Rok
1.	Pravilnik o bližim uslovima u pogledu izbora, programu rada lektora srpskog jezika na stranim visokoškolskim ustanovama i drugim pitanjima od značaja za angažovanje lektora,	Član 83a stav 9. Zakona (član 9. Nacrta zakona)	tri meseca od dana stupanja na snagu zakona.

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA
SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE**
1. Ovlašćeni predlagač zakona – Vlada
Obrađivač: Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja

2. Naziv propisa

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona visokom obrazovanju –
Draft Law on Amendments to the Law on Higher Education

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum), odnosno s odredbama Prelaznog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima između Evropske zajednice, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Prelazni sporazum):

a) Odredba Sporazuma i Prelaznog sporazuma koja se odnose na normativnu saržinu propisa,

Sporazum, Naslov VIII Politike saradnje, Član 102. Obrazovanje i stručno osposobljavanje

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma i Prelaznog sporazuma,

Opšti rok utvrđen članom 72. Sporazuma

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma,

Potpuno

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma,

/

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

/

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima

/

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima

/

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

/

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

/
d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.
/

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

/
6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?
NE

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?
NE

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti
NE